

Sygn. akt III Ca 1694/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędzia SO Krystyna Wiśniewska-Drobny

Sędzia SR (del.) Anna Hajda

Protokolant: Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa Powiatu (...)

przeciwko Gminie P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 26 lipca 2013 r., sygn. akt I C 658/13

1 zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 19,68 zł (dziewiętnaście złotych sześćdziesiąt osiem groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 28 listopada 2012 r.,

b zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu;

1 zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 90 (dziewięćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSR (del.) Anna Hajda SSO Leszek Dąbek SSO Krystyna Wiśniewska-Drobny

Sygn. akt III Ca 1694/13

Uzasadnienie

Powód Powiat (...) żądał zasądzenia od pozwanej Gminy P. kwoty 19,68 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 11 2012r. oraz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdził, że domaga się zwrotu wydatków poniesionych w związku z umieszczeniem w pieczy zastępczej małoletnich E. R. i J. R. zamieszkałych w P. przy ul. (...) – na podstawie art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 06 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013, poz. 135).

Pozwana Gmina P. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie

na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu.

Stwierdziła, że regulacja art. 176 pkt 5 i art. 180 pkt 13 ustawy z dnia 9 06 2011r.

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustanawia prymat finansowania

przez powiat świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, zaś pomocniczo (subsydiarnie) wprowadza po stronie gminy obowiązek współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim w wyroku z dnia 26 07 2013r. oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia stwierdził, że bezspornym było, że małoletnie E. R. i J. R. przebywały przez dwa dni tj. 3-4 10 2012r. w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia opiekuńczego. Spornym było natomiast, czy gmina zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 06 2011r. o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej współfinansuje pobyt w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia opiekuńczego czy jedynie pobyt w rodzinie zastępczej. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd pierwszej instancji podał regulacje art. 191 ust. 1-4, 9, 10, 12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sąd Rejonowy wskazał, że przepis ten rozróżnia finansowanie pieczy zastępczej „interwencyjnej” tj. umieszczenie w pogotowiu opiekuńczym lub interwencyjnej placówce opiekuńczo-wychowawczej pomiędzy powiatami ostatniego miejsca zamieszkania dzieci a powiatem, w którym znajduje się rodzina zastępcza lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, przy czym zgodnie z ust. 12 art. 191 ustawy finansowanie pobytu dzieci w placówkach interwencyjnych ponosi wskazany w tym przepisie powiat. Z kolei art. 191 ust. 9 i 10 wprowadzają szczególną regulację dotyczącą współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej i wyszczególniają w jakich sytuacjach koszty te współfinansuje gmina. Te sytuacje to pobyt dziecka w: rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. W ocenie Sądu Rejonowego zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy oraz wytycznymi Ministra Pracy i Polityki Społecznej zasadą ma być współfinansowanie przez gminę pobytu dzieci w szeroko pojętej pieczy zastępczej. Jednak art. 191 ustawy w wyjątkowy sposób traktuje finansowanie pobytu w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia opiekuńczego. Świadczy o tym umiejscowienie ust. 12 tegoż artykułu, po zasadach regulujących finansowanie przez gminę oraz podkreślenie, iż finansującym pobyt w placówkach o charakterze interwencyjnym ma być powiat. Gdyby interpretować te przepisy w odmienny sposób jego istnienie byłoby zbędne, gdyż finansowanie przez powiat ostatniego miejsca zamieszkania i zasada niezawierania porozumień z powiatem, w którym znajduje się rodzina zastępcza, wynikałoby już z art. 191 ust. 5 ustawy, „zatem nie wiadomo czemu miałyby służyć istnienie ustępu 12 tego przepisu”. O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżył powód **Powiat (...)**, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz od pozwanej zwrotu kosztów postępowania odwoławczego. Zarzucił orzeczeniu naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 191 ustawy z dnia 9 06 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Skarżący zarzucił, iż w art. 191 ust. 9 i 10 ustawy w sposób kompleksowy uregulowano zakres odpowiedzialności finansowej gmin za pobyt dzieci we wszelkich formach pieczy zastępczej przewidzianych w ustawie z dnia 9 06 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji obowiązek partycypacji gmin w wydatkach na opiekę i wychowanie dziecka dotyczy wszystkich jej rodzajów, w tym również pieczy „interwencyjnej”. Ustawodawca bowiem w tym zakresie nie przewidział wyjątku takiego, jak w przypadku powiatów w art. 191 ust. 12 i 13 ustawy. W ocenie powoda przepis art. 191 ust. 12 ustawy reguluje zasady odpowiedzialności pomiędzy powiatami i nie dotyczy obowiązków gmin, dla których

ustawodawca nie przewidział wyjątków uzależniających ich odpowiedzialność finansową z tytułu wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinach zastępczych od rodzaju rodziny zastępczej.

Pozwana Gmina P. wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje :

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował roszczenie powoda, przyjmując, że ma one źródło w regulacji art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 06 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013, poz. 135) a następnie orzekając skonstruował prawidłową podstawę faktyczną orzeczenia

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia nie były kwestionowane w apelacji i mają podstawę w zgromadzonym w sprawie wiarygodnym materiale dowodowym.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Spór leżący u podstaw powództwa spór prawny dotyczył zagadnienia ponoszenia kosztów pobytu małoletnich umieszczonych w rodzinie zastępczej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego w oparciu o regulację art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 06 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2011r. nr 149, poz. 887, z późniejszymi zmianami i związany był z wykładnią regulacji prawnej zawartej w art. 191 tej ustawy, w szczególności wykładni regulacji jej art. 191 ust. 12.

Regulacja art. 191 określa zasady ponoszenia kosztów pobytu małoletnich

w pieczy zastępczej wprowadzając w ust. 1 jako zasadę obowiązek ich ponoszenia przez „Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi” oraz nakładając w uregulowaniach ust. 9 i 10 tego przepisu na „Gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem” obowiązek partycypowania w tych kosztach,

w tym również w kosztach umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.

Równocześnie w ust. 8 powyższego przepisu wyłącznie zastosowanie uregulowań zawartych ust. 1 i 5 w odniesieniu do „dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, na podstawie art. 58 ust. 1 lub art. 103 ust. 2”, wprowadzając

w ich miejsce w ust 12 nowe uregulowanie, zgodnie z którym „Wydatki na dziecko,

o którym mowa w ust. 8 pkt 1, w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w rodzinie zastępczej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego albo placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, ponosi powiat, o którym mowa

w ust. 1-4, albo powiat, który otrzymuje zwrot wydatków na utrzymanie dziecka”.

Z literalnego brzmienia tej ostatniej regulacji wynika zatem, że modyfikuje ona tylko ogólne zasady ponoszenia kosztów pieczy zastępczej przez powiaty, lecz nie wyłącza ona w żaden sposób nałożonego w ust. 9 i 10 na „Gminy właściwe ze względu

na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem” obowiązku partycypowania

w kosztach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

Literalne brzmienie tej regulacji jest przy tym zgodne z a przedstawionym

w projekcie ustawy jej ratio legis, zgodnie z którym gminy ponoszą odpowiedzialność za wszystkie dzieci z jej terenu, w tym także za te które zostały umieszczone w pieczy zastępczej (zasada ta znalazła swe normatywne odzwierciedlenie w uregulowaniu

art. 176 pkt 5 ustawy, zgodnie z którym do zadań własnych gminy między innymi należy „współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym”) i wbrew temu co przyjął Sąd Rejonowy uregulowania ust. 9 i 10 nie są „szczególną wyjątkową regulacją”,

lecz naturalną normatywną konsekwencją wskazanej wcześniej zasady.

Czyni to apelację uzasadnioną i prowadziło do zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Reasumując zaskarżony wyrok jest wadliwy i dlatego apelację powoda jako uzasadnioną uwzględniono zmieniając zaskarżony wyrok w sposób określony

w sentencji, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na mocy regulacji art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., § 6 pkt 1 i § 12 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013, poz. 490).

SSR (del.) Anna Hajda SSO Leszek Dąbek SSO Krystyna Wiśniewska – Drobny